

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та історії світової літератури

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури

на тему: «Дискурс самопізнання індивіда у романі Юкіо Місіми «Сповідь маски»»

Студентки 3 курсу групи СОа17-20
напряму підготовки Іноземні мови та літератури,

методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури

(англійська і друга західноєвропейська мова)

спеціальності 014 Середня освіта

Філіппової Анастасії Михайлівни

Керівник: доктор філологічних наук, доцент Павленко Ю.Ю.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії _____

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

м. Київ – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. РОМАН ЮКІО МІСІМИ «СПОВІДЬ МАСКИ» У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ СУБ'ЄКТА	6
1.1. Культурно-історичний код творчості Ю. Місіми	6
1.2. Конструювання ідентичності суб'єкта: теоретичний аспект самоідентифікації у літературознавстві	7
1.3. Топос маски: новітні літературознавчі підходи аналізу.....	9
1.4. Творчість Юкіо Місіми: актуальний стан літературознавчих досліджень	10
РОЗДІЛ II. ПОЕТИКА РОЗГОРТАННЯ ДИСКУРСУ САМОПІЗНАННЯ ІНДИВІДА У РОМАНІ «СПОВІДЬ МАСКИ»	13
2.1. Особливості образу головного героя.....	13
2.2. Система мотивів у романі	14
2.3. Художня своєрідність образів краси та смерті	18
2.4. Дискурс сповіді в романі.....	19
ВИСНОВКИ	21
RESUME	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25

ВСТУП

В сучасному світі питання самоідентифікації та взаємодії з суспільством є досить актуальними та складними, а в літературі та мистецтві вони нерідко стають предметом досліджень, які допомагають зрозуміти та проаналізувати їх з різних ракурсів. Одним з цікавих творів, які стосуються цих питань, є автобіографічний роман японського письменника Юкіо Місіми «Сповідь маски» [4].

У цьому романі зображено боротьбу хлопця зі своєю сутністю та намагання знайти свою ідентичність. Автор, за допомогою виваженого опису внутрішніх переживань героя та його стосунків з оточенням, намагається розкрити проблематику твору та показати читачеві, як вона впливає на людину та її поведінку.

Об'єктом дослідження є роман Юкіо Місіми «Сповідь маски» (1949р. – рік першої публікації), один з найбільш відомих творів японської літератури ХХ століття.

Предметом дослідження є дискурс самопізнання індивіда, поетика його розгортання.

Метою даної праці є розкрити поетику розгортання дискурсу самопізнання індивіда у романі «Сповідь маски» Юкіо Місіми, акцентуючи на процесах самоідентифікації головного героя, його внутрішніх конфліктах та взаємодії з соціальним середовищем.

Для досягнення мети курсової роботи будуть використані такі **методи** дослідження:

- аналітичний метод, який передбачає вивчення та розбір наукової літератури з проблеми самоідентифікації в літературознавстві та психології;

- структурно-функціональний аналіз, що дає змогу розглянути особливості композиції твору, роль маски в організації сюжету та характері головного героя;
- психоаналітичний метод, що дозволяє дослідити внутрішній світ героїв роману, їхні переживання, конфлікти та мотиви, пов'язані з питаннями самоідентифікації та прийняття себе.

Все більше людей стикаються з проблемою невизначеності у своєму місці в соціумі та шукають способи самовизначення, тому аналіз цієї проблематики в романі «Сповідь маски» може бути корисним для розуміння та знаходження шляхів комунікації зі суспільством.

Поставлена мета, об'єкт та предмет визначили вирішення таких **завдань**:

- проаналізувати культурний код життя Юкіо Місіми та його вплив на розуміння теми самоідентифікації у романі «Сповідь маски»;
- дослідити роль суспільства у формуванні особистості головного героя роману;
- розкрити механізми самовизначення головного героя та систему мотивів у романі;
- висвітлити художню своєрідність мотиву самопізнання.

Новизна дослідження зумовлена недостатньою кількістю праць вітчизняних літературознавців, присвячених цьому автору та проблематиці висвітленій у романі. Тож, дана праця покликана проаналізувати роман Юкіо Місіми «Сповідь маски» з різних ракурсів сприйняття.

Теоретична цінність даного дослідження полягає у розкритті соціально-психологічного аспекту конструювання ідентичності суб'єкта.

Науково-практичне значення роботи полягає у тому, що отримані результати можуть бути використані у навчальних курсах, спецкурсах, предмет яких присвячений темам самоідентифікації й самопізнання.

Структуру даної роботи зумовили реалізація поставленої мети та завдань. Праця складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме англійською мовою та списку використаних джерел.

У першому розділі розглянуто основні теоретичні концепції, пов'язані з життям автора та його творчістю, а також вплив епохи на контекст створення роману та авторський підхід до теми самоідентифікації.

Другий розділ присвячено аналізу проблематики роману, переживань й особливостей головного героя.

РОЗДІЛ I. РОМАН ЮКІО МІСІМИ «СПОВІДЬ МАСКИ» У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ СУБ'ЄКТА

1.1. Культурно-історичний код творчості Ю. Місіми

Юкіо Місіма (справжнє ім'я – Кімітаке Хіраока) – японський письменник, народився 14 січня 1925 року в місті Кіото, Японія. Він виріс у сім'ї купців і мав художнє почуття з самого дитинства. Закінчивши старшу школу, юнак вступив до Університету Токіо, де навчався на факультеті права. Однак, він швидко відчув несумісність своїх інтересів зі своєю професією, тому пішов з роботи юриста і став писати повісті.

Загалом в праці Б. П. Яценко [2] розгортається дискурс про життя та загальні ознаки творчості Юкіо Місіми, що надає підґрунтя для аналізу. Отже, письменник часто підіймає теми смерті, самовизначення та конфліктів між індивідом і суспільством. Для творів характерний особливий стиль, який прагне до точності та красномовності, глибоке розуміння людської психології та складних людських стосунків. Автор використовує складні метафори, символи та прозу, що відрізняються від традиційної японської літератури, що дозволяє більш детально та виразно передати настрої та емоції персонажів.

Крім того, у його творчості дуже часто зустрічаються мотиви сексуальної незгоди зі стандартами суспільства, що вказує на авторський інтерес до цього питання та пов'язане з власним життєвим досвідом.

Письменник створював свої твори в епоху Сьова (1926-1989), яка була періодом значних змін в японському суспільстві. В цей час Японія пройшла через значні політичні, економічні та культурні трансформації [16].

Упродовж свого життя письменник зіткнувся з багатьма труднощами, особливо під час і після Другої світової війни. Власне, по закінченню війни його творчість була визнана японським урядом і народом «непатріотичною» та «аморальною» і була тимчасово заборонена.

До того ж, Місіма також зіткнувся з труднощами через свою статтю і сексуальну орієнтацію, оскільки в той час гомосексуалізм був незаконним в Японії, і такі питання не можна було обговорювати відкрито. Тому він використовував у своїй роботі складні прийоми маскування, щоб обережно це приховати.

Незважаючи ні на що, художник продовжував писати і був визнаний одним з видатних японських письменників ХХ століття. Його сміливість обговорювати складні та делікатні теми у своїх творах стала символом японської літератури та культури в цілому. Автор часто створював образи героїв, які шукали власну ідентичність у складних історичних ситуаціях [18].

Можна сказати, що епоха Сьова сильно вплинула на роботи Юкіо Місіми, які зображують різні аспекти японського суспільства того часу. Він став одним із найвідоміших і найбільш обговорюваних авторів Японії, і його творчість залишається актуальною в японській та світовій літературі досі [11].

1.2. Конструювання ідентичності суб'єкта: теоретичний аспект самоідентифікації у літературознавстві

Роман «Сповідь маски» Юкіо Місіми, вперше опублікований у 1949 році, залишається предметом активного дослідження в сучасному літературознавстві, особливо в контексті аналізу формування ідентичності головного героя.

Самоідентифікація – це процес формування і зміни власної ідентичності, тобто усвідомлення та сприйняття себе як особистості зі своїми власними унікальними рисами характеру, емоціями, цінностями та життєвими цілями [7].

У загальному розумінні, самоідентичність може включати різні аспекти, такі як стать, національність, професійну ідентичність, соціальний статус, гендерну приналежність та багато інших.

Існує кілька видів самоідентифікації, серед яких можна виділити:

- за національністю – пов'язано зі свідомістю своєї культурної приналежності і прийняттям нею ідентичності;
- за професією – пов'язано з вибором професії та ідентифікацією себе через неї;
- за соціальним статусом – пов'язано з ідентифікацією себе через соціальний статус, досягнутий у суспільстві;
- за сексуальною орієнтацією – пов'язано з ідентифікацією себе через свою сексуальну орієнтацію, що може викликати конфлікти з оточуючими;
- за релігійними переконаннями – пов'язано з ідентифікацією себе через релігійні переконання і прийняттям їх ідентичності [9].

У романі «Сповідь маски» самоідентифікація за сексуальною орієнтацією є одним з головних тематичних елементів. Головний герой протягом твору ділиться з читачем своїми думками та глибокими переживаннями відносно своєї гомосексуальної орієнтації та про спроби зрозуміти, розібратися в собі, знайти місце у світі, де він міг би відчувати себе прийнятим таким, яким він є.

Місіма описує власний досвід, а саме свої переживання, пов'язані з відчуттям неприналежності та неповноти через гомосексуальність. Ми помічаємо, що він часто порівнює себе з іншими хлопцями, які, на його думку, мають більш стандартну та прийнятну для суспільства сексуальну орієнтацію.

У романі також описується спроба героя зіткнутися зі своїми емоціями та знайти спосіб прийняти свою гомосексуальність. Це викликає у нього конфлікти з батьками, а також з його другом, який не розуміє його сексуальних уподобань.

Отже, можна стверджувати, що сексуально-орієнтаційне самоусвідомлення є важливим елементом роману «Сповідь маски», що дозволяє читачеві глибше зрозуміти внутрішній світ героя та почуття, які супроводжують його життєвий шлях.

1.3. Топос маски: новітні літературознавчі підходи аналізу

Маски давно стали частиною життя людини, адже люди прагнули зафіксувати та зберегти те, що для них найважливіше. Культ предків оформили ідею збереження візуальної форми пам'яті про померлого – маски.

Однак, згодом вони стали театральними, оскільки почали втрачати свій первісний сакральний сенс та почали символізувати не певних людей, а певні стани: любов, радість, страх, ненависть, підступність, мужність, відвагу [19].

У романі Юкіо Місіми «Сповідь маски», власне, самі маски стають важливою метафорою соціальної взаємодії, яка дозволяє дослідити питання ідентичності, самоутвердження та відмінності в суспільстві, яке часто вимагає конформізму.

Маски символізують ідею приховування справжнього обличчя особистості, приховування реальності. Водночас служать як вікно у внутрішній світ героя та представляють зовнішній образ, який відповідає соціальним очікуванням. Ця тема є важливою для твору, де головний герой виявляє себе через різні маски, які дозволяють йому справлятися зі складнощами соціального життя та власними емоціями.

Можна виділити тематичні ракурси дослідження топосу маски:

- як інструмент самоідентифікації;
- як спосіб справляння з внутрішніми конфліктами;
- як спосіб адаптації до соціальних норм;
- як виявлення взаємозв'язку між індивідом та суспільством;
- символ двозначності та протирічності. [23].

Автор розглядає маски як спосіб приховування від інших своїх справжніх почуттів, бажань і страхів, а також як механізм захисту від небажаного втручання у своє приватне життя. Це все допомагає йому приховати свою справжню суть, визначити себе в різних ситуаціях і співвідноситися з соціальною роллю, яку він повинен грати, але одночасно вони слугують інструментом для самодослідження.

Роль масок у соціальній психології роману «Сповідь маски» відображає взаємозв'язок між індивідом та суспільством. Герой є продуктом свого оточення, очікуванням якого він намагається відповідати, а його різні маски стають інструментами, за допомогою яких герой намагається знайти своє місце у світі, враховуючи соціальні норми та очікування [10, 12].

Отже, маски не лише демонструють особисті проблеми та конфлікти героя, але й відображають загальні соціальні та культурні аспекти.

1.4. Творчість Юкіо Місіми: актуальний стан літературознавчих досліджень

Сучасні критики часто характеризують Юкіо Місіму як одного з найвизначніших письменників Японії ХХ століття. Вони особливо відзначають його здатність до глибинного аналізу людських почуттів та емоцій, а також до відображення психологічних конфліктів у своїх творах. Також його сприйняття традиційної японської культури, яка співіснує з нововведеннями західної культури, зазвичай високо оцінюється критиками. Крім того, він відомий своїм вмінням створювати реалістичні, але водночас символічні твори, що дозволяють йому передати глибинні та складні психологічні стани своїх героїв.

З іншого боку, деякі критики вказують на те, що його роботи, зокрема «Сповідь маски», можуть бути дещо провокативними чи скандальними через їхню сексуальну та еротичну тематику. Проте сучасні критики загалом вважають Юкіо Місіму значним

письменником, який здобув світову славу та залишив незгладимі слід у японській та світовій літературі.

Зараз критики все ще вивчають і досліджують творчість Юкіо Місіми, але деякі вже сформулювали свої думки про нього.

Наприклад, у статті Девіда Мітчелла з *The Guardian*, під назвою «Yukio Mishima: Japan's beautiful, tormented author» [24], автор підкреслює впливовість творчості Місіми, що він залишається одним з найбільш впливових і широко читаних письменників Японії, а його романи продовжують бути важливими для нашого розуміння людської психології та соціальних відносин. Події його життя та смерті також перетворили його на культурну ікону, як в Японії, так і за її межами.

З іншого боку, японський критик і літературознавець Хіросі Мітура, який присвятив багато часу дослідженню творчості Юкіо Місіми, у своїх статтях і книгах звертав увагу на різні аспекти його творчості, включаючи стиль письма, відношення до японської традиції та модернізації, а також його ідеї щодо націоналізму і моралі.

У своїй книзі «Юкіо Місіма: традиція і модернізація в японському письменстві» [6] Мітура описує Місіму як письменника, який зберігав пошану до японської традиції, але в той же час прагнув до модернізації інститутів та культури Японії. Він також висловлює думку, що Місіма був одним з найбільш обдарованих і впливових письменників свого часу, і що його творчість має значний вплив на японську та світову літературу.

У своїй статті «Юкіо Місіма і сучасність», яка була опублікована в журналі «Шиндобадзю» («Shincho») [5] у 1990 році, Мітура підкреслює, що Місіма залишається актуальним і важливим для сучасної літератури і суспільства, оскільки його творчість висвітлює важливі теми, такі як націоналізм, індивідуалізм, сексуальність та насильство. Він пише: «У сучасному світі, де люди продовжують

шукати своє місце в суспільстві та намагаються зрозуміти свої власні ідентичності, творчість Юкіо Місіми продовжує залишатися актуальною і цікавою».

У своїй праці «Confession of a Mask: A Homosexual Reading» [8], американський письменник і літературний критик Вільям Андерсон проводить аналіз роману «Сповідь маски» Юкіо Місіми, зосереджуючись на гомосексуальних темах та автобіографічних елементах у творі. Він розглядає головного героя роману як гомосексуаліста, який змушений приховувати свої сексуальні почуття через соціальний тиск та норми.

Андерсон пише, що Місіма «використовує героя роману як свою проекцію для того, щоб висловити свої власні гомосексуальні почуття та досвід». Він також наголошує на тому, що роман є складним та багатограним твором, в якому Місіма використовує різні літературні техніки та символи для передачі своїх ідей.

Отже, Юкіо Місіма був відомий своєю складною особистістю, що відображалася в його творчості, особливо в романі «Сповідь маски». Його твори залишаються важливими для нашого розуміння людської психології та соціальних відносин. Сучасні критики продовжують відзначати вплив творчості Місіми на світову літературу, а його життя та смерть стали предметом досліджень культурної історії.

РОЗДІЛ II. ПОЕТИКА РОЗГОРТАННЯ ДИСКУРСУ САМОПІЗНАННЯ ІНДИВІДА У РОМАНІ «СПОВІДЬ МАСКИ»

2.1. Особливості образу головного героя

Автобіографічний роман є унікальною літературною формою в тому, що він знаходиться десь між фактом і вигадкою. Юкіо Місіма взяв іншу інтерпретацію цієї літературної форми в «Сповіді маски».

У романі читач має можливість познайомитися з глибоко інтроспективним головним героєм, чия любов до інших виявляється складною і трагічною самоідентифікацією. Кімі – головний герой, ім'я якого автор називає нам лише один раз, молодий японець, який намагається зрозуміти свою сексуальність у контексті жорстких культурних норм і традицій того часу.

Кмітаке має складну особистість, в якій поєднуються багато внутрішніх протиріч. Він соромиться своїх почуттів, які вважає неприродними та неприйнятними, і намагається приховати свою справжню сутність під маскою «нормальності», нав'язаною суспільством. У результаті він відчуває себе відчуженим від самого себе та інших людей, і починає коливатися між бажанням бути прийнятим і бажанням самоствердитися.

Проблема самоідентифікації героя полягає в його здатності прийняти свою сексуальність та ідентичність у суспільстві, яке сприймає це як відхилення від норми. Він бореться з почуттям провини, неповноцінності та самозневаги, що ведуть до постійної потреби в масці, яка забезпечує йому відносний комфорт та захист від засудження оточуючих [17].

У романі Місіма досліджує свою ж проблему самопізнання через стосунки головного героя з іншими персонажами, особливо з Соноко, молодою дівчиною, яку спочатку сприймає як можливість для нормалізації свого життя та прийняття своєї

сексуальності. Здається, він щиро кохає її, любов'ю, перекресленою та спотвореною відсутністю сексуального інтересу до неї. Герой усвідомлює, що його бажання одружитися з нею частково є лише бажанням вести нормальне звичайне життя.

Однак, розвиваючи стосунки з Соноко, герой все більше усвідомлює, що його істинне «Я» не здатне адаптуватися до традиційних очікувань суспільства. Також парубок робить висновок, що він ідеалізує жінок, чи то насправді жінку в собі, свою жіночу душу, саме тому він ніколи не може відчутти до них криваву або непристойну хіть. Звісно, дівчина може бути його коханням, але смерть і кров все одно залишаються його тугою. Його боротьба зі своєю ідентичністю стає все більш актуальною, оскільки він намагається знайти рівновагу між своїми внутрішніми бажаннями та зовнішніми обмеженнями.

Іншим аспектом проблеми самоідентифікації Кімітаке є його ставлення до свого власного тіла, яке він сприймає як недосконале та непридатне для реалізації своїх бажань. Це ще більше ускладнює його пошуки власної ідентичності та змушує його вдаватися до самоаналізу та рефлексії.

У «Сповіді маски» Юкіо Місіма пропонує читачеві поринути в світ внутрішніх конфліктів та протиріч головного героя, які відображаються на багатьох рівнях: від стосунків з іншими людьми до сприйняття власного тіла та світу навколо. Цей роман розкриває складність та багатогранність самоідентифікації у суспільстві, де індивідуум змушений приховувати свою справжню сутність під маскою нормальності, викликаючи при цьому почуття відчуження та самозаперечення [15, 21].

2.2. Система мотивів у романі

У романі «Сповідь маски» Юкіо Місіми можна виділити ряд ключових мотивів, які відіграють важливу роль у самоідентифікації головного героя та розвитку сюжету.

- Мотив маски

Маска є центральним символом у романі та представляє ідею приховування справжнього «Я» головного героя від оточуючих. Цей мотив демонструє неможливість досягти щирості та справжності у спілкуванні з іншими.

Герой почав використовувати маски з самого дитинства для приховування своєї сексуальності, слабкості та невпевненості. Відправною точкою був момент з переодяганням в жіночий одяг, коли по негативній реакції свого найближчого оточення, рідних людей, Кімі зрозумів не тільки, що існують окреслені правила, які визначаються твоєю статтю, а також, що він вже відрізняється від суспільства навколо.

- Мотив смерті та насильства

Місіма розкриває ці мотиви через страх та одночасно захоплення видом страждань, болі та крові. Їхня естетика представляє бажання Кімі стати частиною вищої краси. Достатньо пригадати момент палкого захоплення героєм картиною Святого Себастьяна та як він уявляв об'єкти свого обожнювання в подібних болісних позах.

Він вважає гибель як кінцеву мету свого життя та спосіб очищення від страхів, зокрема самотності. Також хлопець тішиться думкою, що йому не доведеться носити маску занадто довго через впевненість у власній кончині в юному віці. Однак, хоч герой і марить у мріях зустріти героїчну смерть, але все одно боїться потенційних загроз і не бажає накладати на себе руки поготів, адже має сильне бажання жити.

- Боротьба з самотністю

Мотив самотності присутній у романі від початку життя головного героя. Змалечку він жив зі своєю тиранічно-владною бабусею, тому можна припустити, що хлопчик перейняв на себе певну її хворобливість та через специфіку виховання був не

соціалізований та частково невпевненим у собі. Він постійно шукає компанію та розуміння, але через свою орієнтацію та страх перед відкриттям свого справжнього «Я» він не може знайти близькості з іншими. Ця самотність веде його до потреби приховувати свою особистість за маскою, що створює ще більшу ізоляцію.

- Бажання та реальність

Роман також досліджує тему конфлікту між бажаннями та реальністю. Герой прагне досягти ідеалу краси та вищої гармонії, але зіткнення з реальним світом та його обмеженнями заважає йому це зробити. Він відчуває розчарування від того, що не може йти до своєї мети через суспільні та культурні обмеження, наприклад, герой міг би грати жінку або відтворювати жіночий образ у собі, але він ніколи не міг уявити протилежну стать як свій сексуальний об'єкт; він хотів би бути Жанною д'Арк або Блудницею Апокаліпсису, але на рівні підсвідомості не може допустити цього.

- Двійковість особистості

Подвійність особистості головного героя є одним з ключових мотивів цього роману. Кімітаке постійно переживає конфлікт між своїми внутрішніми почуттями та зовнішніми вимогами суспільства. Оскільки він намагається приховати свою сексуальність і внутрішній світ за маскою, виникає напруга між тим, ким він є насправді, і тим, ким він хоче бути перед іншими. Навіть сам герой зазначає, що йому доводиться грати роль «нормальної» (за думкою суспільства) людини і через це постійно плутається між ким він є насправді, його справжнім «Я», та роллю, яку відіграє для оточення.

- Взаємодія зі суспільством

Роман представляє собою особисту історію хлопця, вихованого в оточенні, що прагне контролювати та регулювати індивідуальність особистості.

Головний герой роману відчуває великий суспільний тиск, який спонукає його вдягнути маску, щоб приховати свою справжню ідентичність. Місіма використовує метафору маски, яка символізує соціальну роль, призначену для героя суспільством, а ця роль може змінюватись в залежності від ситуацій, та мотивів. Він прагне знайти своє місце у світі, проте йому доводиться боротися з власними бажаннями та очікуваннями оточення, що не дає можливості реалізувати себе як особистість.

У творі автор демонструє, як герой взаємодіє зі суспільством у різних соціальних ситуаціях, включаючи його відносини з родиною, друзями, колегами та коханцями. Юнак намагається демонструвати різні аспекти своєї особистості, залежно від ситуації та від того, яку роль він повинен відігравати у той момент [1, 2].

Отже, конфлікт твору полягає у розколі між індивідуальністю героя та суспільними нормами, які намагаються обмежити його свободу самовираження та самоідентифікацію. Він зіштовхується з традиційними уявленнями про стать, роль чоловіка та жінки, а також з консервативними поглядами на сексуальність та відносини.

Протягом роману Кімі проходить шлях самопізнання та самоідентифікації, намагаючись визначити своє місце у суспільстві, яке часто виявляється загрозливим та ворожим. Він досліджує свої власні бажання, страхи та амбіції, що дає йому можливість краще зрозуміти себе та свої потреби. Завдяки цьому процесу він намагається знайти сили зірвати маску та відкрити справжню свою ідентичність, незважаючи на суспільні норми та очікування.

У підсумку, мотиви в романі «Сповідь маски» Юкіо Місіми допомагають відобразити процес самоідентифікації головного героя та його пошуки свого місця у світі. Вони також відіграють важливу роль у розумінні психологічних конфліктів та суперечностей, які герой переживає через своє життя [22, 23].

2.3. Художня своєрідність образів краси та смерті

- Образ краси

Краса для героя роману є джерелом сильних емоцій, натхнення та страждання. Він сприймає її як щось надприродне, зливаючи в одному образі як естетичні, так і еротичні аспекти. Як приклад можемо пригадати моменти з твору, як Кімітаке описує свої вподобання щодо естетики та недоліків людського тіла. Це створює внутрішній конфлікт між бажанням одночасно любити та ненавидіти об'єкти своєї пристрасті.

Герой постійно шукає красу у людях, природі та мистецтві, але разом з тим він боїться втратити контроль над своїми емоціями та діями.

- Образ смерті

Смерть для героя є не менш притягальною та незрозумілою силою. Він зачарований мистецтвом самураїв, зокрема, обрядом сепуку (японське ритуальне самогубство шляхом розрізання живота мечем), який символізує крайній акт відданості та мужності.

Він марить бути героїчно вбитим та бачить в цьому щось романтичне. Втім, одночасно смерть викликає в ньому страх перед невідомим, перед власною безсилістю та вразливістю. Образ смерті стає одним із способів самоідентифікації героя, який прагне вічної краси та непорушності.

- Взаємозв'язок образів краси та смерті

У творі образи краси та смерті тісно пов'язані між собою, стаючи відображенням внутрішнього конфлікту героя. Він сприймає красу як нечисту та заборонену, але одночасно нездоланну силу, що підштовхує до саморозвитку. Смерть же стає для нього символом вічності та непорушності, які він намагається досягти через самовідданість та відмову від людських слабкостей [20].

- Вплив образів краси та смерті на самоідентифікацію героя

Образи краси та смерті відіграють ключову роль у формуванні ідентичності героя. Вони є відображенням його внутрішніх конфліктів, бажань та страхів, а також допомагають йому трошки уявляти свою сутність та місце в світі. В результаті, герой навчається приймати свою індивідуальність та жити у світі, де краса та смерть постійно переплітаються [19].

2.4. Дискурс сповіді в романі

Проаналізувавши роман та біографію автора, можна сказати, що сповідь представлена не лише як форма висловлювання власних думок та почуттів, але й як механізм самопізнання і саморефлексії. Вона відображає реальне життя Місіми, а твір – це холодний і безстрашний самоаналіз оповідача. Це історія хлопця на ім'я Кімітаке, починаючи з його дитинства і закінчуючи ранньою дорослістю, коли він відкриває свою сексуальність і те, що це означає для його стосунків зі світом, і все це відбувається на тлі Другої світової війни.

Вступ до роману є блискучим метакоментарем щодо можливості справді сповідального письма: «Багато років я стверджував, що можу пам'ятати те, що бачив під час свого народження», – починає він. Потім герой докладно розповідає про те, як його новонародженого купали і про те, як «промінь світла» вдарив в одну точку дерев'яного тазу.

Однак, уже в наступному абзаці Кімі визнає, що він народився опівночі і тому не міг би пригадати сонячне світло під час свого першого купання – суміш точності й фальсифікації, відвертості й удаваності, що є ідеальною відправною точкою для вигаданого життя. Нездатність героя задовольнити своє бажання через соціальні заборони та аспекти його власної психології є наріжним каменем його характеру.

Через використання сповіді як інструменту для саморефлексії, Місіма підкреслює, що самопізнання і самоідентифікація – це неодноразові події, а тривалий процес. Герой роману постійно переосмислює своє розуміння себе і світу навколо, використовуючи сповідь як спосіб аналізувати власне життя і дії.

Автор також використовує сповідь як спосіб підкреслення контрасту між внутрішнім і зовнішнім світом героя. Внутрішні роздуми героя, які він виражає через сповідь, часто перебувають в резонансі з його зовнішніми діями та поведінкою, що створює певну драматичну напругу і дозволяє читачеві глибше зрозуміти його внутрішній світ [25].

Джон Натан, який був перекладачем одного з романів письменника, у біографії про автора висловив дуже цікаву думку щодо справжнього наміру Юкіо Місіми у написанні «Сповіді маски» [14].

Він зазначив, що намір Місіми під час написання книги полягав не в тому, щоб зізнатися у своїй гомосексуальності, а в тому, щоб підтвердити її, щоб він зрештою міг жити з собою в спокої, як дорослий.

Тому можемо підсумувати, що висновок, який Кімітаке робить про себе після закінчення роману, здається, підтверджує цю інтерпретацію. У багатьох відношеннях характер героя наприкінці роману не дуже далекий від того ж персонажа у віці дванадцяти років. Фантазії про насильство та смерть є єдиними пристрастями, які, здається, збуджують його уяву.

Отже, дискурс сповіді в «Сповіді маски» Юкіо Місіми відіграє важливу роль у розкритті теми самопізнання. Через сповідь автор демонструє, що самопізнання є багатошаровим і складним процесом, який включає аналіз власних думок, почуттів, бажань і дій, а також розуміння власного місця у світі.

ВИСНОВКИ

«Сповідь маски» – це більше, ніж просто ще один надзвичайний автобіографічний роман. Насильство, сексуальність, романтичне, бажання смерті в ранньому віці – усе це присутнє в цьому творі.

Аналізуючи текст та різні аспекти життя головного героя, ми виявили ключові характеристики та взаємозв'язки між самоідентифікацією та соціокультурним середовищем.

В цілому, «Сповідь маски» Юкіо Місіми є глибоким та багатограним дослідженням; це глибока інтроспективна подорож у свідомість головного героя книги. Через цього персонажа автор проходить лабіринт власної боротьби з гомосексуалізмом і страхом суспільного осуду. Також він розглядає, як соціальні норми, культурні очікування, війна, смерть, тіло та душа впливають на формування індивіда та його сприйняття своєї власної особистості.

Назва книги «Сповідь маски» влучно описує центральну тему. Протягом усієї розповіді головний герой носить метафоричну маску, щоб вписатися в суспільство, пригнічуючи свої справжні почуття та бажання. Місіма використовує цю маску та систему мотивів як гострі символи боротьби між очікуваннями суспільства та особистою ідентичністю.

Інтимне зображення письменником внутрішніх негараздів Кімі надає розповіді автентичності. Він також дає рідкісне уявлення про життєвий досвід квір-індивідів у консервативному суспільстві, тема, яка рідко розглядається в літературі того часу. Боротьба героя узгодити свою сексуальну ідентичність із суспільними нормами висвітлює наслідки тиску суспільства на особисту ідентичність.

Роман демонструє взаємозв'язок між самоідентифікацією та соціокультурним середовищем, показуючи, як герой відчуває вплив традицій, норм та цінностей японського суспільства. У ньому йдеться про універсальні людські переживання –

боротьбу за самосприйняття, страх бути іншим і тиск з боку оточення. Дослідження Місімою цих тем є такими ж актуальними зараз, як і тоді, надаючи позачасове розуміння людської природи.

Підсумовуючи, «Сповідь маски» є основоположним твором літератури ХХ століття, який пропонує грубе та чесне дослідження ідентичності, сексуальності та очікувань суспільства. Його можна розглядати як сміливе та відверте відображення власної боротьби Юкіо Місіми з питаннями ідентичності, яка відіграла важливу роль у формуванні його як письменника та особистості.

Безумовно, цей роман – інтроспективна подорож, яка вимагає терпіння, але натомість пропонує багаті винагороди. Здатність Місіми заглиблюватися в людську психіку, а його красномовний стиль письма роблять цей роман обов'язковим для прочитання тим, хто цікавиться вивченням складнощів людської особистості та обмежень, які накладає на неї суспільство.

Отже, після реалізації основних завдань даної праці, було досягнуто поставленої мети – здійснено розкриття поетики розгортання дискурсу самопізнання індивіда у романі «Сповідь маски» Юкіо Місіми, акцентуючи на процесах самоідентифікації головного героя, його внутрішніх конфліктах та взаємодії з соціальним середовищем. Проведене дослідження не претендує на всеохопність висвітлення теми, але дає можливість подальшого дослідження розвитку готичного роману в наступних літературних епохах.

RESUME

«Confessions of a Mask», published in 1949, is the second novel by the famous Japanese author Yukio Mishima. It is a semi-autobiographical work that explores complex themes of identity, sexuality, and social pressure, all wrapped up within the cultural context of post-war Japan.

Mishima's story is a deeply introspective journey into the mind of Kimitake, the book's protagonist. This fictional character can be seen as a thinly veiled representation of Mishima herself, struggling with a sense of self in a conformist society. Through Kimitake, Mishima navigates the maze of her own struggles with homosexuality and fear of social judgment.

The novel begins with Kimitake's childhood, marked by fragile health and a strong fascination with death. He grew up in isolation, finding solace in dreams filled with violence, martyrdom, and handsome male images. Mishima's vivid and meticulous descriptions of Kimitake's fantasies reflect the author's eye for detail and his ability to create an atmosphere of realism.

The book's title, «Confessions of a Mask», is an apt description of the central theme. Throughout the story, Kimitake wears a metaphorical «mask» to blend in with society, suppressing his true feelings and desires. Mishima uses this mask as a poignant symbol of the struggle between social expectations and personal identity.

The novel also provides a rich cultural context. It is set against the backdrop of social changes in post-World War II Japan, a time of turmoil, tension and transformation. The framework serves to amplify Kimitake's personal crisis, providing a mirror image of the country's identity crisis.

Despite its initial publication over seven decades ago, «Confession of a Mask» still resonates today. It addresses universal human experiences – the struggle for self-acceptance,

the fear of being different, and the pressure to conform. Mishima's exploration of these themes is as relevant now as it was then, providing timeless insights into human nature.

However, the novel is not without its flaws. Some readers might find the pacing slow, with the story meandering at times. The narrative also delves deeply into Kimitake's psyche, which can sometimes feel overwhelming and difficult to follow.

In conclusion, «Confession of a Mask» is a profound, moving novel that deserves its place in the pantheon of great 20th century literature. Though it may be challenging at times, its rich insights into the human condition make it well worth the effort. It is a testament to Mishima's immense talent and his fearless exploration of the complexities of human existence. Reading it is not just an act of literary appreciation, but also a journey into the depths of the human psyche.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батюк І. Психологічний портрет головного героя роману Юкіо Мішіми «Сповідь маски». 2010. URL: https://core.ac.uk/display/149245667?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1 (дата звернення: 01.04.2023).
2. Б. П. Яценко. Місіма Юкіо. Енциклопедія Сучасної України: онлайн-версія / редкол.: І. М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: <https://esu.com.ua/article-67913> (дата звернення: 11.05.2023)
3. «Исповедь маски» – книга, поднимающая вопросы гендерной самоидентификации. Блог. online-knigi.com.ua. *Книги онлайн - online-knigi.com.ua*. URL: <https://online-knigi.com.ua/blog/404/ispoved-maski--kniga-podnimayushchaya-voprosy> (дата звернення: 01.04.2023).
4. Місіма Ю. Сповідь маски. 2006. 352 с. (дата звернення: 26.01.2023).
5. Мітура Х. Юкіо Місіма і сучасність. *Шиндобадзю (Shincho)*. 1990. (дата звернення: 11.05.2023).
6. Мітура Х. Юкіо Місіма: традиція і модернізація в японському письменстві. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 224 с. (дата звернення: 09.05.2023).
7. *Advances in identity theory and research* / ред.: Р. J. Burke та ін. Springer Science & Business Media, 2003. 235 с. (дата звернення: 09.05.2023).
8. Anderson W. *Confession of a Mask: A Homosexual Reading*. New York: NY: Routledge, 1997. 208 с. (дата звернення: 01.04.2023).
9. Antoinette A. [Why social interaction is fundamental to shaping our identity]. *LinkedIn*. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/why-social-interaction-fundamental-shaping-our-identity-rogers/>. (дата звернення: 10.05.2023).

10. Chamberlain F. Symbolism of the Mask in Japanese Literature: Abe, Mishima and Enchi. *The Journal of Nagasaki University of Foreign Studies*. 2002. № 3. С. 129–137. URL:

https://nufs.repo.nii.ac.jp/?action=pages_view_main&active_action=repository_view_main_item_detail&item_id=323&item_no=1&page_id=13&block_id=17 (дата звернення: 12.05.2023).

11. Confessions of a mask: Yukio Mishima - essay example. *StudentShare*. URL: https://studentshare.org/literature/1689191-confessions-of-a-mask-yukio-mishima#cite_document_box (дата звернення: 11.05.2023).

12. Crandall C., Bahns A., Gillath O. Do masks affect social interaction? *Journal of applied social psychology*. 2021. URL: <https://psyarxiv.com/q3jus/> (дата звернення: 10.04.2023).

13. Jhangiani R., Tarry H. Principles of social psychology – 1st international H5P edition. BCcampus, 2022. URL: <https://opentextbc.ca/socialpsychology/front-matter/accessibility-statement/> (дата звернення: 03.04.2023).

14. Confessions of Mask. Tripod. URL: <https://dennismichaeliannuzz.tripod.com/NoteBooksCofessions.HTML> (дата звернення: 14.05.2023).

15. Kazuyoshi K. Mishima Yukio and the Homoeroticisation of the Emperor of Japan. 2018. URL: <https://www.lectitopublishing.nl/Article/Detail/mishima-yukio-and-the-homoeroticisation-of-the-emperor-of-japan-3891> (дата звернення: 12.05.2023).

16. Kim J. Mishima Yukio's Modern Noh Play Sotoba Komachi: Nietzsche's Influence and the Ideal Post-war Artist. *Sungkyun Journal of East Asian Studies*. 2008. T. 12, № 2. С. 245–262. URL: <https://muse.jhu.edu/article/708028> (дата звернення: 12.05.2023).

17. Lai L. In the Act of Performance: Where is the «Self»? Hong Kong, 2014. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/38060161.pdf> (дата звернення: 10.05.2023).

18. Leleu C. A Personal Portrait of Mishima Revealed by John Nathan. *Pen Magazine International*. URL: <https://pen-online.com/culture/a-personal-portrait-of-mishima-revealed-by-john-nathan/> (дата звернення: 14.05.2023).
19. Pushonkova O. Маска в культурі та арт-практика. *Черкаський Художній Музей*. URL: <https://muzey.ck.ua/arkhayichna-mask-a-v-kulturi-ta-art-praktika/> (дата звернення: 09.05.2023).
20. Reimer J. C. Proximal and Reminiscent Nostalgias: Queer Potentiality in Postwar Japan and the Post-Method American Theatre: Dissertation. San Diego, 2020. 238 с. URL: <https://escholarship.org/uc/item/7ts994nk> (дата звернення: 15.04.2023).
21. The Legacy of Yukio Mishima | YABAI - The Modern, Vibrant Face of Japan. *YABAI*. URL: <http://yabai.com/p/3034> (дата звернення: 07.05.2023).
22. Walker L. Unbinding the japanese novel in english translation: ACADEMIC DISSERTATION. University of Helsinki, 2015. 296 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33736286.pdf> (дата звернення: 07.05.2023).
23. Wearing the face mask affects our social attention over space. *Perception Science*. 2022. Т. 13. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.923558/full> (дата звернення: 11.05.2023).
24. Yukio Mishima: Japan's beautiful, tormented author. *The Guardian*. 2019. URL: <https://www.theguardian.com/books/2019/nov/25/yukio-mishima-japans-beautiful-tormented-author> (дата звернення: 01.04.2023).
25. Yukio Mishima, Confessions of a Mask. John Pistelli. URL: <https://johnpistelli.com/2020/07/03/yukio-mishima-confessions-of-a-mask/> (дата звернення: 14.05.2023).